

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO W BRALINIE.

Dokumentacja konserwatorska określają stan zachowania zabytku nieruchomego i możliwość jego adaptacji, z uwzględnieniem historycznej funkcji i wartości tego zabytku. Program prac konserwatorskich przy zabytku nieruchomym określając zakres i sposób ich prowadzenia oraz wskazująca niezbędne materiały i technologie _____.

Nr Rejestru Zabytków Województwa Wielkopolskiego - 287/Wlkp./A z dn. 14.03.2006r

źródło: http://www.kepnosocjum.pl/photogallery.php?photo_id=7841

Opracowanie:

mgr Marek Kawczyński Konserwator Dziej Sztuki
mgr inż. architekt Przemysław Wierzbicki

POGRAM PRAC REMONTOWO-KONSERWATORSKICH ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKIEGO W BRALINIE

Numer Rejestry Zabytków Województwa Wielkopolskiego nr: 287/Wlkp./A z dn. 14.03.2006r

źródło: http://www.kepnosocjum.pl/photogallery.php?photo_id=7841

W skład zespołu wchodzi: 1.

Element zespołu NR 1

kościół ewangelicki, przy ul. 3 Maja w Bralinie - obecnie nieużytkowany,
nr rej. 287/Wlkp./A z 14.03.2006

2. Element zespołu NR 2

Budynek dawnej pastorówki, ul. 3 Maja 9 - obecnie przychodnia lekarska oraz
mieszkania lokatorskie,
nr rej. 287/Wlkp./A z 14.03.200

Czas powstania: druga połowa XIX w. po roku 1862 r.

Właściciel: Gmina Bralin

Adres: 63-640 Bralin Rynek 3

Opracowanie:

PODSTAWA OPRACOWANIA/ źródła

- Opracowanie zrealizowano w oparciu o umowę z Gminą Bralin
- Zgodnie z zaleceniami pokontrolnymi WUOZ w Poznaniu delegatura w Kaliszu – pismo Ka-WN.5183.2749.2015 z dnia 29.09.2015 r.
- Do opracowania wykorzystano następującą dokumentację:
 1. *KARTA EWIDENCJI ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA*, Opr. Mgr Maria Mikołajczyk 2008.06.10.
 2. *widoki archiwalne: druga połowa XIX wieku pocztówka* (Verlag Th. Gatzina in Bralin
 3. *Program prac związanych z konserwacją i restauracją polichromii wnętrza w kościele poewangelickim w Bralinie koło Kępna*. Opr. Monika Rzegocińskiej -Wiącek i Marka Wiącka – Ostrów Wlkp. czerwiec 2006 r.:
 4. *Ocena techniczna stanu kościoła - autor inż. Daniel Florczak Studio-CAD Kępno2006*.
 5. *PROJEKT BUDOWLANY. Adaptacja po ewangelickiego kościoła na ośrodek kulturalno-edukacyjny i bibliotekę*. Opr. Biuro inżynierskie ITECH Daniel Florczak. Kępno maj 2000.
 6. Protokół z dn. 2015.10.23 z okresowej kontroli stanu technicznej sprawności
 7. obiektu budowlanego (5 -letni) - budynek: kościół ewangelicki, przy ul. 3 Maja w Bralinie
 8. Protokół z dn. 2015.10.23 z okresowej kontroli stanu technicznej sprawności - obiektu budowlanego (5-letni) - Budynek dawnej pastarówki, ul. 3 Maja 9 - obecnie przychodnia lekarska oraz mieszkania lokatorskie

ELEMENT 2 ZESPOŁU

**Budynek: dawnej pastorówki (budynek mieszkalny przeznaczony dla księdza zatrudnionego w parafii ewangelickiej w Bralinie)
Zlokalizowany przy ul. 3 Maja 9- - obecnie przychodnia lekarska
oraz mieszkania lokatorskie, nr rej.:287/Wlkp./A z 14.03.200**

ogólna charakterystyka budynku:

- a) Powierzchnia użytkowa: 151,2 m²
- b) Powierzchnia zabudowy : 250,00 m²
- c) Kubatura : 1696,00 m³
- d) Ilość kondygnacji
 - podziemna – podpiwniczenie
 - nadziemne dwie;

Elementy budynku ogólna charakterystyka budynku:

- a) Fundamenty - murowane z kamienia i cegły;
- b) Ściany fundamentowe - murowane z kamienia i cegły
- c) Ściany zewnętrzne - murowane z cegły ceramicznej
- d) Stropy - drewniane ze ślepym pułapem, strop kleina
- e) Dach, stropodach - konstrukcja drewniana dwuspadowa
- f) Schody wewnętrzne i zewnętrzne: wewnętrzne * drewniane dwubiegowe
- g) Schody zewnętrzne betonowe wykończone płytkami ceramicznymi
- h) Okna -PCV;
- i) Drzwi -PCV;

Wyposażenie – instalacje: j)

Elektryczna

- k) zimnej wody
- l) kanalizacyjna
- m) instalacja c.o.;

Rys historyczny obiektu

zachowany widok budynku z okresu końca XIX wieku

Budynek funkcji uzupełniającej do budynku kościelnego powstał najprawdopodobniej po lub w czasie realizacji budynku kościoła Św. Jana Ewangelisty W Bralinie. Czas jego budowy to druga połowa XIX wieku, po decyzji w marcu 1861 r. Ewangelickiej Rady Naczelnej w Berlinie nakazującej wrocławskiemu konsystorzowi przygotowanie projektu i kosztorysu budowlanego kościoła w Bralinie uznającą tę budowę za pilną. Wrocławski Królewski Konsystorz 13 lutego 1862 r. wydał pierwsze oświadczenie, o zamiarze powołania ewangelickiej parafii w Bralinie. Można przypuszczać, że decyzja o powołaniu parafii ewangelickiej w dla terenów historycznie, w których nie było dużego do tej pory parafii ewangelickiej i wyznawców tej konfesji, mogło wynikać z napływu urzędników oraz osadników niemieckich, co było związane z polityką germanizacyjną prowadzoną przez władze pruskie, która miała na celu zwalczanie kultury i świadomości polskiej. Nasilenie nastąpiło po zjednoczeniu Niemiec przez Bismarcka, który prowadził walkę z Kościołem katolickim na tych terenach utożsamionym z narodowością polską.

Opis obiektu:

Murowany, tynkowany budynek mieszkalny wzniesiono w drugiej połowie XIX wieku, jako element uzupełniający dla zrealizowanego kościoła Św. Jana Ewangelisty W Bralinie. Przeznaczony dla księdza - pastora ewangelickiego zatrudnianego w lokalnej parafii ewangelickiej. Zawierający pomieszczenia mieszkalne oraz kancelarię parafii. Obiekt był użytkowany w pierwotnej funkcji do czasów końca II Wojny Światowej. Później przeznaczony na potrzeby wiejskiego ośrodka zdrowia wraz z mieszkaniem służbowym lekarza umieszczonym na piętrze.

Budynek dwutraktowy murowany na planie prostokąta, zlokalizowany dłuższym boki równolegle do ulicy. Posiada dwie kondygnacje nadziemne oraz jedną piwniczną podziemną.

Fundamenty tradycyjne ceglano –kamienne

Mury ścian konstrukcyjnych z cegły

Stropy nad piwnicą - lepienie kolebkowe ceglane z zasypem w pachach sklepień Ściany konstrukcyjne wykonane z cegły, otynkowane. Wykończenie elewacji budynku – tynki wapienne z elementami oprawy sztukateryjnych.

Strop nad parterem budynku drewniany.

Dach o konstrukcji drewnianej, pokryty blachodachówką

W budynku z pierwotnych elementów, które są warte zachowania i wyeksponowania należy elewacja budynku. Z uwagi na wielokrotne przebudowy i zmiany sposobu użytkowania obiektu na przestrzeni jego istnienia. We wnętrzach obiektu nie zachowały się żadne elementy wystroju pomieszczeń.

Wystrój elewacji klasycyzujący, elewacja frontowa i tylna, podzielona elementami sztukateryjnymi wykonanymi w tynkach ciągnionych, na poziom cokołu piwnicznego zakończony gzymsem, strefę parteru zakończoną gzymsem, strefę poddasza zakończoną gzymsem koronującym z rynną leżącą. Okna parteru posiadają obramienia, strefa parapetowa podkreślona gzymsem poziomym. Oryginalna stolarka okienna i drzwiowa nie zachowała się, została wymieniona na okna w technologii współczesnej (plastik) z zachowaniem głównych podziałów okien.

Budynek pierwotnie posiadał na froncie niezabudowany ganek, oraz drewniane sztachetowe ogrodzenie ogródka przed frontem. Obecnie ganek został zabudowany, stworzono w nim wiatrołap wejście do przychodni lekarskiej. Ogrodzenie zlikwidowano.

Stan zachowania obiektu:

Budynek jest użytkowany, wykonywane są w nim wszelkie zabiegi wynikające z wymogów właściwego użytkowania i konserwacji eksploatacyjnej. Stan elementów konstrukcyjnych budynku jest dobry. Stan elementów wykończenia wewnętrznego jest dobry. Elewacje budynku znajdują się w stanie zły, wymagane jest przeprowadzenie renowacji i konserwacji tynków i sztukaterii. Wymagane będzie również odtworzenie elementów wystroju elewacji w strefie odtwarzania elewacji w miejscu pierwotnego otwartego ganku.

Szczegółowy opis techniczny stanu obiektu:

1) Instalacje

- a) C.O. - piec na paliwo stałe - ekogroszek znajduje się w dobrym stanie technicznym
 - instalacji centralnego ogrzewania: - instalacja grawitacyjna miedziana na rozdzielaczu w bardzo dobrym stanie technicznym
 - grzejniki stalowe, aluminiowe w dobrym stanie technicznym
- b) instalacji elektrycznej i odgromowej:
 - złącze _ podziemne w dobrym stanie technicznym
 - tablica rozdzielcza: nie występuje
 - WLZ: podtynkowa w dobrym stanie technicznym
 - oświetlenie wewnętrzne: w dobrym stanie technicznym
 - oświetlenie zewnętrzne _ nie występuje
 - instalacja odgromowa - nowa w dobrym stanie technicznym

- automatyka _ sterownik kotła sprawny
- c) instalacji sanitarnej (wod.-kan.)
 - inst. wody zimnej - rury stalowe w dobrym stanie technicznym
 - zawór główny sprawny w zadowalającym stanie technicznym
 - instalacja ppoż. - nie występuje
 - inst. kanalizacyjna - w dobrym stanie technicznym do sieci gminnej;
- d) instalacji wentylacji spalinowej i bytowej
 - przewody spalinowe : murowane z cegły klinkierowej dobrym stanie technicznym;
 - przewody wentylacji bytowej w dobrym stanie technicznym;
- 2) . Elementy budynku - stan techniczny
 - a) fundament i izolacja obiektu:
 - b) fundamenty w zadowalającym stanie technicznym;
 - c) izolacje w zadowalającym stanie technicznym
 - d) ściany
 - ściany zewnętrzne budynku w dobrym stanie technicznym
 - ściany działowe budynku w dobrym stanie technicznym
 - e) stropy
 - strop drewniany nad parterem w dobrym stanie technicznym
 - f) elewacja:
 - ściany zewnętrzne tynkowane tynkiem cementowo - wapiennym w złym stanie technicznym
 - Powłoki tynkarskie w złym stanie technicznym - liczne ubytki w wyprawie tynkarskiej
 - g) więźba dachowa stropodach, pokrycie dachowe i obróbki blacharskie
 - konstrukcja dachu drewniana nowa w b. dobrym stanie technicznym
 - pokrycie dachu z blacho dachówki nowe* stan pokrycia ocenia się, jako bardzo dobry
 - obróbki blacharskie w b. dobrym stanie technicznym
 - rynny i rury spustowe - w b. dobrym stanie technicznym;
 - h) stolarka okienna i drzwiowa
 - stolarka okienna PCV w dobrym stanie technicznym
 - stolarka drzwiowa w dobrym stanie technicznym;
 - i) ściany i przegrody wewnętrzne
 - ścianki działowe murowane z cegły ceramicznej w dobrym stanie technicznym
 - powłoki malarskie w dobrym stanie
 - j) schody
 - Wewnętrzne drewniane dwubiegowe w dobrym stanie technicznym, balustrada w dobrym stanie technicznym
 - k) posadzki i podłogi
 - posadzki piwnicy: betonowe w dobrym stanie technicznym
 - podłogi parteru: wykładziny podłogowe zmywalne (płytki i linoleum)
 - podłogi 1 pietra drewniane na legarach w dobrym stanie technicznym;

Zakres planowanych zmian i przekształceń:

Planowana jest likwidacja przychodni lekarskiej i przeznaczenie pomieszczeń parteru budynku na potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej GOPS. Funkcja

pomieszczeń mieszkalnych zlokalizowanych na piętrze budynku dostępnych z niezależnej klatki schodowej, nie ulegnie zmianie.

W ramach remontu dostosowującego obiekt do nowej funkcji planuje się następujące zmiany i przekształcenia w o obszarze parteru budynku:

1. korekta układu funkcjonalnego parteru budynku przez dostosowanie pomieszczeń do nowej funkcji. Zmiany te nie będą powodować naruszenie elementów konstrukcji budynku.
2. likwidacja zabudowy pierwotnego ganku
3. odtworzenie otwartego ganku na froncie budynku
4. wykonanie podjazdu dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach.
5. wykonanie sanitariatu dla osób niepełnosprawnych oraz nowych sanitariatów, które będą również przeznaczona dla użytkowników wystaw i imprez okresowych organizowanych w adaptowanym na ten cel budynku dawnego kościoła
6. wykonanie nowych instalacji wewnętrznych w oparciu o istniejące przyłącza

Planowane prace adaptacyjne będą objęte odrębnym opracowaniem – projektem budowlanym remontu i zmiany sposobu użytkowania części obiektu

OPINIA KONSERWATORSKA:

Elewacje budynku dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9 w Bralinie. Sporządzona na podstawie oględzin obiektu w dniu 24.02.2016.. Do badań wykorzystano naturalne odkrywki

1. Ciemno szary tynk nakrapiany jest tynkiem wtórnym naniesionym na całą elewację w trakcie prac remontowych, przy których dostawiono do fasady murowany ganek. Tynki pierwotne były zacierane na gładko i malowane farbą wapienną.
2. Aktualny stan techniczny tynków należy określić, jako zły. Część tynków już odpadła a w pozostałych fragmentach obserwuje się rozwarstwienia, które kwalifikują całość do usunięcia.
3. Główną przyczyną destrukcji tynków jest niewłaściwa technologia wykonania. Warstwy spodnie (tynk wcześniejszy) wykonane w tynku wapiennym są bardziej podatne na zawilgocenia i w tym obszarze obserwuje się objawy destrukcji.

Zalecenia

Ogólnie zaleca się wykonanie kompleksowego remontu obiektu. Elewacji budynku w powiązaniu z pracami adaptacyjnymi, które będą przeprowadzane w celu zmiany sposobu użytkowania parteru budynku z funkcji medycznej ośrodek zdrowia na funkcje biurową – Gminny Ośrodek Pomocy społecznej GOPS Przed wykonaniem remontu należy opracować w ramach kompleksowej dokumentacji projekt renowacji i odtworzenia elewacji budynku, który powinien uwzględniać poniższe zalecenia.

1. Należy usunąć obszary tynków spęcherzonych i rozwarstwionych do podłoża.
2. Należy zrekonstruować detal architektoniczny.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Sporządzona w trakcie oględzin przeprowadzonych w dniu 24.02.2016

Fot.1. Budynek: dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9. Widok ogólny fasady.

Fot.2. Budynek: dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9. Górny fragment ryzalitu w osi głównej fasady. Widoczny stan zachowania tynków: rozległe złuszczenia tynku do ceglanego wątku. Całość elewacji pokryta szarym tynkiem nakrapianym z lat 80-tych XX w.

Fot.3. Budynek: dawnej pastorkówki przy ul. 3 Maja 9. Górny fragment ryzalitu w osi głównej fasady, widok od strony zach. Widoczny stan zachowania tynków: rozległe złuszczenia tynku do ceglanego wątku. Całość elewacji pokryta szarym tynkiem nakrapianym z lat 80-tych XX w.

Fot.4. Budynek: dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9. Widok ogólny elewacji bocznej wschodniej.

architekt Przemysław Wierzbicki 62 872 Żydów k. Kalisz ul. Szkolna 65 &

Fot.5. Budynek: dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9. Okno w elewacji wsch. Widoczny stan zachowania gzymsów, opasek okiennych. Pod warstwą cementowego tynku nakrapianego pęknięcia i rozwarstwienia uwidaczniające się w warstwie wierzchniej „zmarszczeniami” powierzchni.

Fot.6. Budynek: dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9. Widok ogólny elewacji tylnej południowej. Widoczny stan zachowania tynków: rozległe ubytki tynku do ceglanego podłoża.

architekt Przemysław Wierzbicki 62 872 Żydów k. Kalisz ul. Szkolna 65 &
Fot.7. Budynek: dawnej pastarówki przy ul. 3 Maja 9. Widok ogólny elewacji bocznej zachodniej.

Fot.8. Budynek: dawnej pastorówki przy ul. 3 Maja 9. Fragment elewacji bocznej zachodniej. Kolorem czerwonym oznaczono miejsce analizy nawarstwień tynku opisane na fotografii 9

Fot.9 i 10. Budynek: dawnej pastórki przy ul. 3 Maja 9. Fragment elewacji bocznej zachodniej.

Pod warstwą cementowego tynku nakrapianego widoczna jest warstwa tynku gładkiego wapiennego i resztki farby wapiennej w kolorze jasno-ugrowym na pobiale wapiennej. Poniżej na

powiększeniu widoczne resztki zachowanej farby.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE:

Tynki:

Postępowanie konserwatorskie dla tynków przygotowano w systemie STO-ISPO. Dopuszcza się zastosowanie materiałów i technologii innych firm posiadających certyfikat WTA / Stowarzyszenia Naukowo-Technicznego ds. Konserwacji Budynków i Ochrony Zabytków.

Niezależnie od zastosowanych materiałów ogólne założenia pozostają niezmienione.

1/ Przygotowanie podłoża

Zniszczone tynki niezwiązane z podłożem należy usunąć. Zostawiane stare wyprawy tynkarskie lub odsłonięte miejscowo osłabione cegły mogą wymagać wzmocnienia przed nałożeniem kolejnych warstw. W miejscach skażonych przez grzyby i glony konieczna jest dezynfekcja podłoża.

a/ wzmacnianie podłoża

- StoPrim Grundex – rozpuszczalnikowy preparat na bazie poliakrylanów w rozcieńczalniku organicznym; bardzo dobra penetracja i wzmocnienie podłoża – wszelkie tynki lub cegła. Rozcieńczony preparatem StoFluid AF 1:1, lub 1:2, nie hydrofobizuje powierzchni

b/ dezynfekcja

- StoPrim Fungal – specjalny preparat usuwający zniszczenia biologiczne i dezynfekujący podłoże

c/ rysy konstrukcyjne dotyczy pracujących z reguły pionowych rys – praktyka wykonawcza pokazuje, iż różne techniki przekrywania rys matami, lub wtapieniami siatkami elastycznymi z reguły tylko przenoszą pęknięcia w inne miejsca – dlatego opierając się na wytycznych Instrukcji WTA 2-4-94 polecam sprawdzoną najprostszą i najtańszą metodę przeprowadzenia takich rys w fugę dylatacyjną – dzięki czemu nadal pracująca rysa nie będzie przechodziła na lico ściany

- StoPrim Micro – grunt hydrofobizujący poszerzoną szczelinę – rysę na bazie mikroemulsji silikonowej
- Sto-Rissfuller fein - specjalna trwale elastyczna spoina do wypełniania rys konstrukcyjnych w technologii napraw metodą fugi dylatacyjnej

2/ Wyprawy tynkarskie i detal sztukatorski

Technologię zapraw (z wyjątkiem tynków cokołowych, gdzie podano także rozwiązanie wariantowe) oparto przede wszystkim na bazie wapna z dodatkiem trassu reńskiego, w różnych modyfikacjach, zależnie od miejsca i wymaganych parametrów zapraw.

a/ tynki podkładowe Dobór materiału jest uzależniony od rodzaju prac – przy pracach uzupełniających braki, zaprawa musi mieć szczególnie wysoką elastyczność i przyczepność do podłoża ze względu na niewielkie powierzchnie obrabiane z ręki. Przy większych powierzchniach, lub wymianach całkowitych starych tynków na nowe, zaprawy muszą posiadać optymalny skurcz i nie mogą być zbyt mocne w stosunku do starego podłoża.

- StoTrass WM 02 – zaprawa wapienno-trassowa do podkładu przy większych grubościach tynku (>2cm), jako pierwsza warstwa; również, jako szpryc i do warstw szpałujących; posiada optymalną wytrzymałość ok. 5MPa, mały skurcz i niską alkaliczność (brak soli)

- StoMurisol VS – specjalna gotowa zaprawa do szprycu zawierająca spoiwo odporne na obecność soli budowlanych – potrzebna przy większych powierzchniach
- StoTrass Porenputz – lekka, wapienno-trassowa wyprawa do tynków podkładowych; bardzo wysoka paroprzepuszczalność i niski skurcz; wytrzymałość ok. 3MPa; szczególnie przy mieszanych lub słabszych podłożach; nadaje się do narzutu ręcznego i maszynowego; szczególnie do większych powierzchni

alternatywnie

- StoTrass HM 01 – zaprawa wapienno-trassowa o historycznej recepturze; posiada mikrowłókna – szczególnie do lokalnych napraw w grubościach 1-2cm; wytrzymałość ok. 3MPa;

alternatywnie

- TK Trass-Kalk – wysokojakościowe wapno hydrauliczne zawierające ok. 55% trassu do samodzielnego przygotowania wypraw podkładowych bez dodatku cementu – szczególnie do dużych powierzchni wymienianych tynków

b/ tynki wyrównawcze konieczne przy zostawionych starych, ale podniszczonych powierzchniowo tynkach wymagających nałożenia wypraw wyrównawczych przed gładzią tynkarską

- Sto-Haftputz - wapienno-cementowa średnioziarnista zaprawa wyrównawcza o wysokiej przyczepności; do warstw 2-20mm w jednym cyklu; optymalna wytrzymałość ok. 5MPa

c/ profile i detal architektoniczny Dobór odpowiedniego materiału jest uzależniony nie tylko od techniki pracy (rekonstrukcje z ręki, prace ciągnięte), ale także od stanu zachowania detalu. Przy większych ubytkach - zaprawy uzupełniające muszą mieć niski ciężar właściwy oraz krótki czas wiązania. Warstwy wykańczające muszą posiadać nie tylko właściwe cechy użytkowe (łatwa obróbka), ale np. wyższą elastyczność i przyczepność do starych - często pokrytych rysami skurczowymi i konstrukcyjnymi rysami podłoży Prace ciągnięte:

- StoDeco Plan grob – lekka szybkowiążąca zaprawa podkładowa do narzutu przy większych ubytkach 1-5cm w jednym cyklu
- StoDeco Plan fein – specjalna drobnoziarnista zaprawa do warstw 2-25mm w technice ciągniętej; posiada mikrowłókna oraz wysoka przyczepność nawet do pozostałości starych pokryć dyspersyjnych

Prace uzupełniające

Zabezpieczenie poziomych występów muru bez obróbek blacharskich

- StoCrete ES – gotowa dwukomponentowa elastyczna warstwa izolacyjna na poziome występy muru
- StoLastic Color – elastyczna i szczelna farba akrylowa na poziome występy muru.

Scalenie elementów dekoracji

Zabieg przy występujących rysach skurczowych na dekoracjach

- StoPrep Miral – silikatowa warstwa pośrednia z wypełniaczami o zdolnościach przekrywania stabilnych rys skurczowych, również jako warstwa kontaktowa lub do nakładania z pędzla w trudnodostępnych miejscach; z możliwością końcowego szlifowania dla uzyskania gładzi.

Zamknięcie rys konstrukcyjnych na detalach i profilach

- StoPrim Micro – grunt hydrofobizujący poszerzoną szczelinę – rysę na bazie mikroemulsji silikonowej
- Sto Rissfuller fein – specjalna, trwale elastyczna masa do wypełnienia rys konstrukcyjnych, przy naprawach przeprowadzających rysę w fugę dylatacyjną

d/ Tynki i warstwy nawierzchniowe

Końcowe wyprawy tynkarskie muszą posiadać odpowiednie cechy użytkowe oraz technologiczne w zależności od rodzaju podłoża. W przypadku pozostawienia części starych tynków, końcowa gładź musi mieć większą elastyczność oraz przyczepność, uwzględniającą różną chłonność i naprężenia starych i nowych tynków.

Ze względu na widoczny dość dobry stan zachowania starych wypraw – proponuję ponadto rozważyć rozwiązanie wariantowe bez konieczności nakładania dodatkowej warstwy szpachli-tynku końcowego, która powinna wymieść minimum ok. 3mm grubości i może miejscami w ten sposób zagubić rysunek istniejącego detalu. Dlatego jeżeli wystarczy bardzo cienka warstwa scalająca fakturę i płytkie ubytki – można nałożyć zamiast szpachli materiał w formie pasty z wypełniaczem – na bazie silikatu, a więc bardzo dobrze oddychającego.

- StoTrass Glattputz, Filzputz, Feinputz, Rustikputz – mineralny tynk nawierzchniowy z trassem dostępny w różnych frakcjach kruszyw (0,3/0,5/0,6 i 0-1mm) zawierający dodatki mikrowłókien; bardzo wysoka paroprzepuszczalność (S_d dla 3mm = 0,04m) i przyczepność (w tym także na stabilne podłoża dyspersyjne) i paroprzepuszczalność; do nakładania ręcznie lub maszynowo w warstwie 28mm w jednym cyklu; możliwość fabrycznego barwienia w masie

alternatywnie przy dobrym stanie starych tynków.

e/ Tynki cokołowe dobór zapraw będzie uzależniony od obecności soli budowlanych oraz od ustalenia przyczyn ich zawilgocenia

- StoTrass WM 02 – wytrzymały tynk wapienno-trassowy dostępny także w wersji hydrofobizowanej, do silnych, zabytkowych podłoży w strefie cokołowej

alternatywnie

- Sto-Faserputz – zbrojony mikrowłóknami tynk naprawczy – w przypadku zostawienia starych wypraw wymagających lokalnych uzupełnień

alternatywnie – przy obecności szkodliwych związków soli budowlanych tynki renowacyjne WTA

- StoMurisol VS, GP, SP weiss – konieczne przy związkach soli obecnych w murze – ich układ oraz kolejność warstw jest uzależniona od stopnia zasolenia oraz do możliwej grubości warstw.

f/ zabezpieczenie styku tynku z gruntem

- StoMurisol DS – mineralna mikrocementowa zaprawa uszczelniająca do wypełnienia styku tynku z gruntem, jako zabezpieczenie przed podciąganiem wody bezpośrednio z gruntu

4/ Farby elewacyjne

a/ farby mineralne

- StoPrim Silicat – silikatowy grunt pod farbę silikatową Sto-ispo – wzmacnia powierzchnię i ujednolica chłonność podłoża
- StoSil Color – jednoskładnikowa, dyspersyjno-silikatowa farba elewacyjna zachowująca wysoką paroprzepuszczalność i mineralnie-matowy charakter elewacji

b/ farby krzemoorganiczne

- StoPrim Micro – grunt pod farby silikonowe na bazie mikroemulsji silikonowej; wzmacnia i ujednolica chłonność podłoża
- StoSilco Color – najwyższej jakości czysto silikonowa farba elewacyjna – bardzo wysoka dyfuzyjność i bardzo duża odporność na warunki zewnętrzne

alternatywnie

- StoLotusan Color – mikrosilikonowa farba elewacyjna o najwyższej jakości posiadająca podwyższone zdolności samozmywania tzw. LotusEffekt□
- Sto-Hydrogrunt – specjalny grunt pod farbę Lotusan